

Transformacija punte Zenta

Grubišić, Hrvoje

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

University of Split, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy / Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:123:425908>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[FCEAG Repository - Repository of the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

1. UVOD

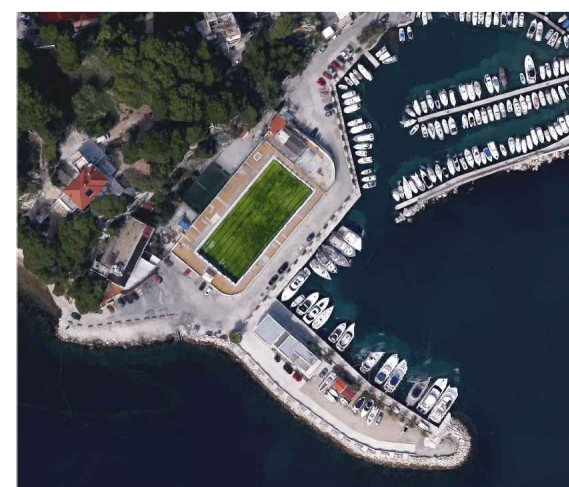
Punta Zenta nalazi se na atraktivnoj lokaciji Splita, 1.5 km zračne udaljenosti od jezgre grada na obalnoj liniji u potezu između dviju najpoznatijih splitskih plaža, Bačvica i Žnjana. Graniči s sportsko-komercijalnom lučicom Zenta. U blizini je druge najpoznatije pješčane plaže Firule i sportsko-rekreacijskog teniskog centra Split.

Na lokaciji se nalazi poznati noćni klub O' Hara, bivši Shakespeare, koji svojim programom privlači veliku količinu ljudi tijekom ljetnih ali i zimskih mjeseci. Mjesto je održavanja raznih koncerata. Raspolaže i velikim parkirnim prostorom koji se ljeti često koristi kao mjesto za „open air“ koncerte s kapacitetom do 3 tisuće posjetitelja.

Punta Zenta je ujedno i plaža i parking. Bez obzira što je obalna linija danas napravljena od velikih kamenih blokova, što je prostor za kupanje potpuno okružen automobilima i neatraktivan za kupanje, određena količina ljudi i dalje se dolazi kupati upravo na ovo mjesto.

Radi se o lokaciji s nedefiniranim pješačkim, kolnim i parkirnim površinama. Kolni pristup se nalazi na sjeveroistočnom dijelu lokacije.

Punta Zenta se prostire na nešto više od 7000 m² površine na kojoj se nalazi olimpijski 50 metarski otvoreni bazen plivačkog i vaterpolskog kluba Pošk. Radi se o prilično maloj točki grada Splita koja usprkos navedenim nedostacima privlači veliku količinu ljudi sa svojim sadržajima i događanjima koje omogućava.

satelitski snimak punte Zenta

avionski snimak punte Zenta

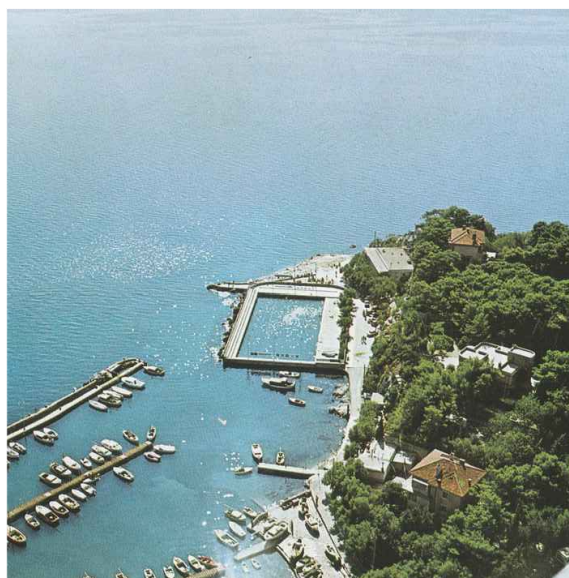
uvala Zenta danas

2. POVIJESNI PREGLED IZGRADNJE I KORIŠTENJA MJEŠOVITIH ZONA KUPANJA, SPORTA, REKREACIJE I ZABAVE U SPLITU

2.1. Bazeni s pratećim sadržajima i aktivnostima

Bazen Poška na Zenti

Godine 1937. u uvali Zenta je izgrađen 50 metarski morski bazen u svrhu javnog i rekreativnog korištenja. Njegova izgradnja iste godine je omogućila osnivanje dvaju klubova: Omladinskog vaterpolskog kluba Pošk i Plivačkog omladinskog športskog kluba (Pošk). Ubrzo je bazen postao mjesto začetka profesionalnog sporta ovih dvaju klubova. Dvije godine nakon Mediteranskih igara održanih u Splitu, 1981. godine, Split je bio domaćin Europskog prvenstva u vodenim sportovima. Velikom broju sportaša trebalo je omogućiti dodatne bazene, van poljudski, kako bi nesmetano mogli trenirati tokom tog perioda. Na mjestu morskog bazena, sagrađen je novi otvoreni olimpijski slatkovodni bazen kakav postoji i danas. Sa ovih bazena proizašlo je više olimpijskih sportaša, a jedni od najpoznatijih su Đurđica

bazen Poška, 1970.godina

Bjedov koja je bila zlatna i srebrna 1968. godine u Mexico City-u i Duje Draganja koji je bio srebrni 2004. godine u Ateni. Klubovi djeluju i danas.

lučica Zenta, 1972.godina

Pomorsko-sportsko-ribarsko društvo „Zenta“ Split osnovano je 1934. godine. Okupljeni članovi Društva odmah su započeli gradnju manjeg sidrišta za brodice. Tijekom godina postupno su uređivali prostor „Stare Zente, na način da su nasipavali i uređivali obalu, koje u naravi omeđuju akvatorij stare lučice „Zenta“. U ovom prostoru članovi su svojim dobrovoljnim radom i ulaganjima izgradili drvene i betonske gatove za privez brodica. Pored toga napravljeno je i manje istezalište za brodice. Na koncu, isključivo radom i doprinosima članova, prišlo se uređenju i tehničkom opremanju lučice (infrastrukture), kao i njenom približavanju širem pučanstvu koje je koristi kao rekreacijsku zonu i šetnicu.

bazen Poška danas

Početkom 1982. godine, započeta je nadogradnja lučice Zenta. Nesebičnim radom skoro tisuću članova Društva, koji su pored značajnih novčanih doprinosa, dali preko 300.000 radnih sati godišnje dobrovoljnog rada, izgrađeno je prvih 450 priveza za brodice. Na isti način 1984. godine izgrađeni su preostali vezovi, tako da današnja lučica „Zenta“ ima ukupno 876 vezova, od čega u starom dijelu 168 vezova, a u novom dijelu luke još 708 vezova. Lučica je u početku prije svega služila isključivo lokalnom stanovništvu, a od nedavno je djelomično postala i komercijalna.

nacrt lučice Zenta 1982.godina

U sklopu lučice Zenta nalaze se dva ugostiteljska objekta. Caffe bar, restoran i sala za pive „Kalafatić“, kapaciteta restorana do 120 sjedećih mjesta unutra i 60 na terasi. Drugi ugostiteljski objekt sadrži nekoliko caffe barova i restoran „Velo misto“. Uz bazen, kupalište, O' Haru, lučicu, ovo su također sadržaji koji uvelike pridonose privlačenju ljudi na ovu lokaciju.

lučica Zenta

arhiva, urbs 6

restoran Kalafatić lijevo, ugostiteljski objekt s restoranom Velo misto desno u daljini

Bazen Jadrana na Sustipanu

Na istočnoj strani gradske luke, podno Sustipana, nalazi se uvala Baluni. To je lijep zaljev, odakle se pruža vidik na cijeli grad. Nakon prvog svjetskog rata uvala je bila zapuštena i puna otpadaka. Još za vrijeme rata ondje se kupala mladež pa se postupno rodila misao da se u uvali osnuje klub. Nastupom mira ideja se počela ostvarivati pa je već godine 1919. osnovano Pomorsko sportsko društvo Baluni. Bio je to prvi plivački klub u Splitu. Iduće godine prišlo se gradnji velike klupske barake i položeni su temelji sportskog rada. Svečano otvorenje objekta bilo je 2. srpnja 1921. godine. Ondje se godine 1924. smjestio i Pomorski sportski klub Jadran, koji je u uvali i imao plivalište i prostorije u drvenoj baraci nad morem.

klupski dom J.S.K.Jadran 1924

Dana 18. travnja 1925. godine, u večernjim satima, zgradu je zahvatio veliki požar pa je potpuno izgorjela zajedno s priborom koji se u njoj nalazio. Nekoliko mjeseci kasnije oluja je srušila gat za skakanje i onaj stari ispred prostorija.

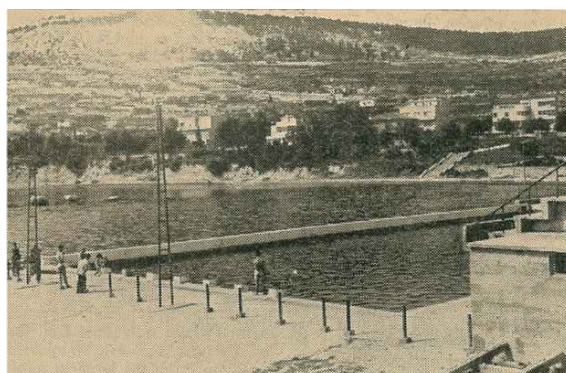

uvala Baluni, vaterpolo utakmica

Bio je to težak udarac za istaknuti klub. Odmah se međutim pristupilo gradnji nove drvene zgrade. Radovi su završeni u kolovozu. Zgrada je izvana bila u živim bojama, koje su izvedene prema zamisli arhitekta Schurmanna. Preko dugog pontona ulazilo se na glavna vrata. Odmah s lijeve strane bile su dvije sobe s tušem, a ravno dalje dvorana dužine 20 i širine 12 metara. Stubište je vodilo na kat gdje se nalazila soba uprave i četiri velike prostorije za garderobe. Dvoja vrata vodila su na terasu, odakle se pružao pogled na cijelu luku i grad. U listopadu su se imali završiti manji radovi. Trebalo je uvesti električnu instalaciju, dok se dovršenje plivališta planiralo na proljeće.

bazen Zvončac, 1946. godina

bazen Zvončac, 1946. godina

Društveni dom proširen je godine 1930. Stoga je SK Jadran uz velike materijalne žrtve uspio sagraditi novo plivalište i kupalište, u susjednoj uvali Zvončac, na Mejama, jednom od najljepših predjela Splita. Ondje je već koncem kolovoza 1936. održano juniorsko prvenstvo države u plivanju. Za tu

prigodu napravljena je provizorna svlačionica i postavljeni su tuševi za publiku kako bi se za vrijeme natjecanja mogla kupati. Uoči Uskrsa 1935. dogodila se plivačkom klubu Jadran velika šteta: izgorjele su mu prostorije na Balunima. Dogodilo se to pred početak nove sezone i bio je to veliki udarac za klub koji je posljednjih godina vidno napredovao. Za izgradnju nove zgrade u dogledno vrijeme nije bilo mogućnosti, već se planiralo podignuti privremene prostorije, koje bi bar donekle omogućile nastavak sportskih aktivnosti.

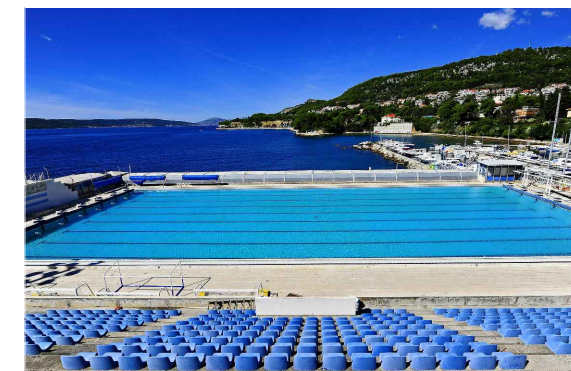
arhiva, urbs 6

Iduće godine raspisan je natječaj za idejnu skicu plivališta Jadrana, koja je obuhvaćala bazen i Dom kluba. Na sjednici 9. travnja 1936. godine za 10 je dana produžen rok za predaju radova, i to do zaključno 26. travnja. Prispjelo je 8 radova. Prva nagrada nije podijeljena, podijeljene su dvije druge, i to ing. arh. Danku Galetoviću i Slavku Delfinu, te ing. arh. Borisu Katunariću. Treću je dobio ing. arh. Milorad Družević. Nakon završetka natječaja radovi su izloženi na uvid građanstvu u klupskim prostorijama od 30. travnja do 2. svibnja. Na temelju toga klub je dao izraditi novu osnovu koja je najbolje odgovarala novčanim prilikama i sportskim zahtjevima.

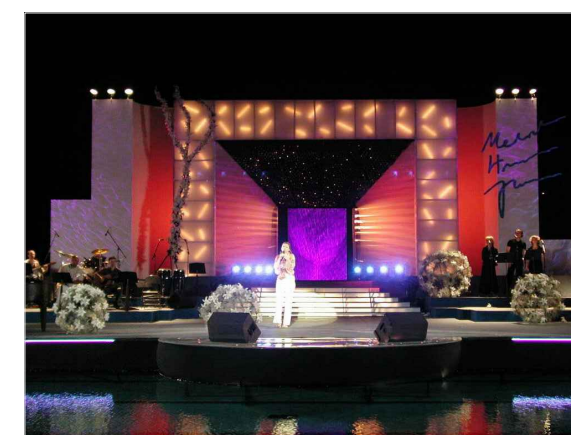
bazen Zvončac

Bio je to jedini takav ljetni plivački bazen na Jadranu. U njegovu izgradnju utrošeno je više od 500.000 dinara. Bio je gotovo u potpunosti uređen čitav bazen na zapadnoj strani poluotoka Sustipana. Na plivalište su bili preneseni dijelovi starih tribina pa je bilo prijeko potrebno napraviti nove. Uprava kluba zamolila je ministra da kod nadležnih ministarstva podupre traženje sredstava za dovršetak objekta i izgradnju zimskog bazena.

bazen Zvončac danas

1981. godine, također zbog održavanja europskog prvenstva u vodenim sportovima, bazen Jadrana je obnovljen. Sagrađena je nova bazenska školjka sa slatkom vodom. Takav bazen postoji i danas. Osim plivačkih i vaterpolskih događanja, bazen na Zvončacu je također bio mjesto odvijanja Splitskog festivala, odnosno Melodija Jadrana.

melodije jadrana na bazenu Zvončac

Bazen Mornara na Spinutu

spinut, zračni

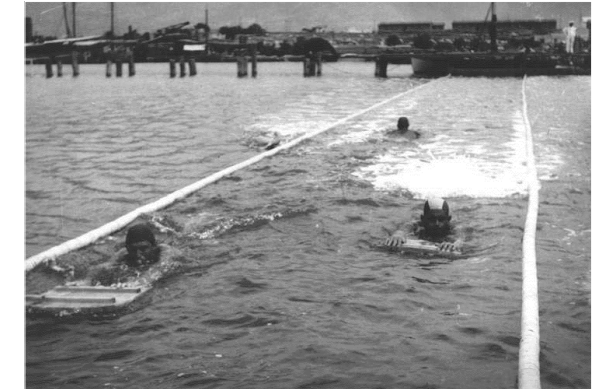
sнимак

Plivačko-vaterpolski klub Mornar osnovan je u travnju 1949. godine prvo kao sekcija, potom klub, a od 1951. godine postao je sastavni dio, tada utemeljenog, sportskog društva Mornar kojemu su pripali i veslački i jedriličarski klub, a poslije i podvodno istraživački klub.

pontonski bazen na poljudu 1951. godina

Plivači i vaterpolisti Mornara 1951. imaju svoje improvizirano pontonsko plivalište na mjestu ondašnjeg veslačkog kluba Mornar, koji će kod svog hangara ostati i toliko desetljeća poslije, u vrijeme novog Hajdukovog stadiona i prvih zatvorenih plivačkih bazena, izgrađenih za potrebe održavanja Mediteranskih igara 1979. godine u Splitu. Dugo je Mornar postizao prilično bitne rezultate, a da nije imao pravog bazena. Već 1949. njegova vaterpolska momčad izborila je plasman za drugu, a onda odmah i za prvu ligu, iako se treniralo kod susjeda na bazenu Jadrana u Zvončacu. A 1955. godine u uvali na Spinutu izgrađen je betonski morski bazen.

pontonski bazen na poljudu 1951. godina

betonski bazen na Spinutu 1955. godina

Nakon izgradnje Sportskog rekreacijskog centra - bazena na Poljudu, morski bazen u Spinutu postaje sve manje aktivan i kao da pada u zaborav. Dugo godina se nije koristio kao kupalište i plivalište, ali zadnjih godina organizatori vaterpolskih ljetnih turnira, divljih liga, sve više pokušavaju oživjeti aktivnosti koje su nekada tu bile. Tako je ljeta 2014. godine organiziran turnir vaterpolista amatera Dalmacije. Uz Dubrovnik i Zadar, Mornarev morski bazen na Spinutu također je ugostio brojne ljubitelje vaterpola.

amaterska liga Jadrana 2014

2.2. SPLITSKA KUPALIŠTA

Počevši od istočne obale Duilova, preko zapadnog rta Marjana, pa sve do sportske lučice mornara, Split ima cijeli niz javnih kupališta. Unutar uvala u kojima su se s vremenom formirale plaže, formirali su se i razni sportsko-rekreacijski sadržaji uključujući morske bazene Mornara, Poška i Jadrana. Na tim mjestima s vremenom su se sagradili slatkovodni, izuzev mornarevog koji je ostao izvorni. Upravo ta blizina bazena i kupališta formirala je i atraktivnije lokacije. Iako ovi bazeni više nisu otvoreni javnosti kao nekada, ljudi se i dalje dolaze kupati na kupališta pokraj.

Zenta

zenta

Punta Zenta je ujedno i plaža i parking. Bez obzira što je obalna linija sastavljena od kamenih blokova, što je prostor za kupaće potpuno okružen automobilima i potpuno neatraktan za kupanje, određena količina ljudi i dalje se dolazi kupati upravo na ovo mjesto.

Firule

Poznata pješćana plaža Firule, smještena je u istoimenoj uvali, duga je 240 m, s betonskim

mulom koji više nije u upotrebi. Nalazi se između punte Zenta kupališta Ovčice, na istočnoj strani. Na plaži se godišnje održava prvenstvo glavometa, a poznata je i kao druga destinacija po važnosti splitskih igrača picigina. Plaža je ljeti prepuna ljubitelja mora i kupanja, a zimi je omiljeno odredište manjeg broja stalnih kupaca, koji u zavjetrini što je pruža uvala uživaju u zimskom suncu. Duž cijele uvale je šetnica koja je i zimi prepuna šetača.

firule

Ovčice

Plaža koja se nalazi između Firula i Bačvica. Dugo vremena je bila mjesto okupljanja mladeži koja je dolazila u manji klub-kafić koji se nalazio uz obalu. Taj kafić postoji i danas, proširen je i skromno uređen. Već duže vrijeme nema organizacije noćnog programa što bi se uskoro moglo i promijeniti.

ovčice

Bačvice

U ljetnim su mjesecima u životu Splitskana, osobito onih mlađe dobi, glavna odredišta bila kupališta. Najpoznatije splitsko kupalište je ono u uvali Bačvice. Prvo uređeno kupalište u toj uvali otvoreno je 1891. godine, a nazivalo se Kupalište Koščina, prema vlasniku Ivanu Koščini. Bilo je to drveno kupalište, podignuto na stupovima na sredini uvale. Istočni je dio bio namijenjen ženama i djeci, a zapadni muškarcima. Srušilo ga je veliko nevrijeme 1916. godine pa je tadašnja vojna vlast u Splitu dala izgraditi uz obalu novo kupalište s nekoliko drvenih kabina. Širenjem grada, Bačvice su postale glavno gradsko kupalište pa je i pitanje njihova uređenja bio jedan od problema koji se postavljao pred gradsku upravu.

Kupalište Koščina, 1905.

kupalište Koščin 1905. godine

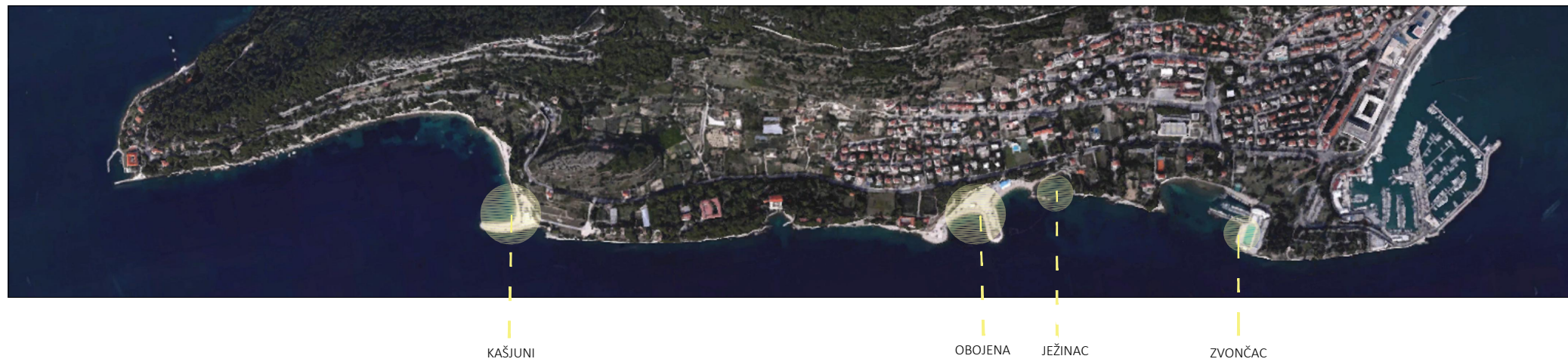
Godine 1919. općina Split sklopila je ugovor s Državnim erarom o zakupu uvale Bačvice na 30 godina, a rok je počeo teći 1. svibnja 1919. godine. Istim se ugovorom općina obvezala urediti kupalište. Za ljetnu sezonu 1919. godine općina je dala urediti drveno općinsko kupalište u uvali Bačvice. To je uređenje bilo prilično skromno jer se smatralo privremenim. Kupalište je otvoreno 18. svibnja 1919. godine, a za kupanje su se naplaćivale ulaznice. Ubrzo

Bačvice 1920. godine

nakon toga, na sjednici održanoj 3. lipnja 1919. godine Vijeće općine Split donijelo je odluku o osnivanju dioničkoga društva za gradnju doličnog, modernog i lijepog kupališta kao i hotela na Bačvicama. Predviđena je bila temeljna glavica od 2 milijuna kruna, od čega je općina trebala preuzeti polovicu dionica. No, ta se odluka nije uspjela ostvariti zbog interesa privatnoga kapitala za ulaganje u takvo dioničko društvo. Stoga je uređenje uvale Bačvice ostalo isključivo na brizi općine. Za svaku je sljedeću sezonu do 1928. godine općina dala urediti nove dijelove kupališta.

KAŠJUNI

OBOJENA

JEŽINAC

ZVONČAC

Pročelja su oblikovana drvenim sklopivim grijama koje su reminiscencija na nekadašnje kupališne kabine za presvlačenje.

kupališni kompleks Bačvice

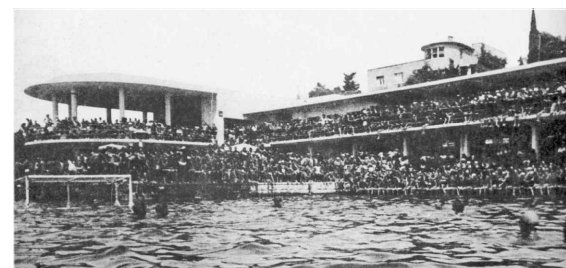
picigin

kupališni kompleks Bačvice

Kupalište je u skladu s tadašnjim moralnim shvaćanjima, imalo odijeljeni muški(desni) i ženski(lijevi dio), a sredina je bila namijenjena obiteljima s manjom djecom. Izgrađeno je nekoliko drvenih mostova na stupovima koji su služili za sunčanje i pristup moru. U sredini uvala uređena je skakaonica. Od 1923. godine kupalište je bilo ograđeno. Od 1926.godine imalo je tuševе, a uređenje i buffet koji je općina davala u zakup privatnim ugostiteljima. Do 1928. godine uređeno je ukupno 300 kabina u koje su postavljena ogledala i vješalice. Kupaće kostime moglo se unajmiti na plaži. Nakon Pijace i Rive, Bačvice su u međuratnom Splitu postale najomiljenije mjesto javnoga života građana. U zaštićenoj plitkoj uvali more je dugo bilo ugodno za kupanje pa je tu i sezona kupanja trajala dugo. A osobito je dugo trajala sezona igranja picigina, igre karakteristične upravo za tu plažu, u kojoj igrači u pličaku rašireni u krug otvorenim dlanom udaraju lopticu izvodeći pri tom paradne skokove za lopticom. Prema opisu iz 1928. godine: U sredini ljeta, u jeku sezone, preko dana bude i do 5-6.000 osoba na Bačvicama. U dva je navrata općina pokušala riješiti trajno uređenje kupališta Bačvice raspisivanjem javnih natječaja za plan kupališta. Prvi je natječaj raspisan 1924. godine. Općinsko je vijeće na sjednici od 20. ožujka 1924. godine ovlastilo općinsko upraviteljstvo da raspiše internacionalni natječaj za gradnju novoga kupališta u uvali Bačvice i uređenje okoline kupališta. Natječaj nije uspio jer su potencijalni natjecatelji već bili angažirani natječajem za regulacijski plan grada Splita koji je tada bio u tijeku. Zbog toga je pet godina kasnije raspisan novi natječaj za uređenje kupališta Bačvice, ali i regulaciju šireg prostora splitskih predjela Bačvice, Firule i Zenta. Poticaj za taj natječaj dalo je Društvo za uređenje i poljepšanje Bačvica i Firula osnovano krajem 1927. godine. Na čelu toga

društva bio je svestrani splitski načelnik Tartaglia. Međunarodni natječaj raspisan je krajem 1930. godine. Programom natječaja bilo je obuhvaćeno područje od Katalinića kuća na zapadu do uvala Zenta na istoku, a osobita je pažnja trebala biti pridana uvali Bačvice, uređenju plaže u njoj i padina oko uvala. Bila je predviđena izgradnja nove kupališne zgrade sa zimskim bazenom, a ljetno je kupalište trebalo uključivati uređene kabine i otvoreni bazen s morskom vodom koji bi mogao služiti i za sportska natjecanja. U okolici je trebalo predvidjeti prometnice, parkove, hotele i četvrti s obiteljskim vilama. Nakon završenog natječaja, kako se u Splitu već bilo uobičajilo, prva nagrada nije dodijeljena. Druga nagrada dodijeljena je projektu Nikole Dobrovića i Vladimira Marsala (iz Praga). No, što zbog nedostatka sredstava, a što zbog polemika i rasprava kakve su pratile i mnoge druge splitske natječaje izgradnja kupališta odgađana je godinama. Otežanju su doprinijeli i sporovi oko pitanja tko će izraditi provedbeni projekt. Program izgradnje postupno je reduciran da bi bio jeftiniji pa se odustalo od gradnje bazena. Na kraju te dugogodišnje splitske rasprave, izrađen je 1937. godine u arhitektonskom odsjeku Tehničkog odjeljenja općinskog upraviteljstva provedbeni projekt za kupališnu zgradu kojemu su autori bili Prosper Čulić i Boris Katunarić. Izgradnja objekta započela je 1938. godine, a trajala je, s prekidima, sve do početka rata 1941.godine.

kupališni kompleks Bačvice 1945.godine

kupališni kompleks Bačvice, redina 20.stoljeća

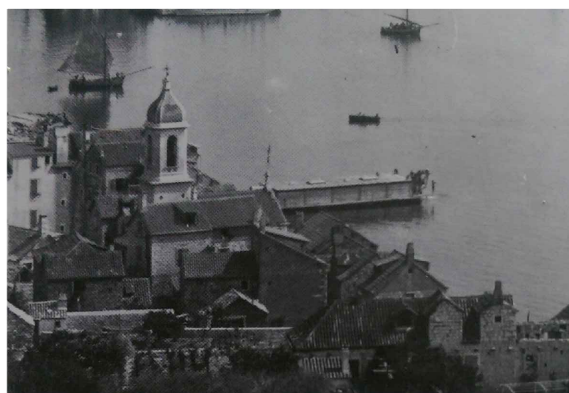
Staro drveno kupalište tada je ustupilo mjesto novom, armirano-betonskom kupalištu. Novo armirano betonsko kupalište s vremenom se zapustilo. Kako je zgrada tijekom više desetljeća u građevinskom smislu posve degradirala, gradska uprava odlučila se za jedinstven plan sanacije: zgrada je porušena, ali zbog njene izvorne arhitektonske vrijednosti nova zgrada izgrađena je kao njen faksimil. Projektom obnove u prostor između te zgrade i Preradovićeve ulice, sa sjeverne strane u pozadini interpoliranje prostor namijenjen gradskom akvariju. Do danas se još nije u njega smjestio akvarij no prostor se koristi za različite umjetničko kulturne manifestacije. Razina ulice s parkiralištem i pristupnim trgom i razina obale povezane su pješačkom rampom i stubištem, a eliptični otvor ovog stubišta natkriven je razapetom tekstilnom membranom ovješenoj na čelični jarbol visine 21 m.

kupališni kompleks Bačvice

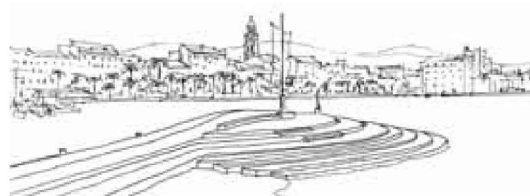
Matejuška

Godine 1875. izgrađeno je i otvoreno, drugo po starosti splitsko kupalište Bagno Polo na Matejuški, uz najstariju gradsku lučicu Matejušku, u blizini tada postojeće crkve sv. Ante, a istočno od budućega hotela Ambassador. Po jednoj bilješki iz mjesne štampe iz 1924. godine, doznajemo da se kupalište Polo ponovno te godine preuredilo otvorilo za kupaće. Kako je kupalište bilo premaleno, za razliku od onoga na Bačvicama, gdje je postojao jedan dio za muške, a jedan za ženske kupaće, ovdje su se kupaći razdvajali tako da su se od 6 ujutro do 11 sati mogle kupati samo žene. Zvonjava kupališnog čuvara najavljivala je vrijeme za smjenu, dok bi muškarci, koji su se mogli kupati od 11 pa do 13 sati, nestrpljivo očekivali izlazak kupaćica. Kupalište na Matejuški djelovalo je dugo, čak i kad se izgradnjom lukobrana zateklo unutar luke i kad se sve više gradskih kanala izlivalo u luku, pa je zatvoreno naredbom gradske vlasti tek 1927. godine.

kupalište Bango polo

Matejuška je starija od Splita, od Palače i Aspalatosa, ako je postojao kaže Edo Šegvić. Mandrač matejuške prirodna je uvala koja se kroz povijest uvijek koristila kao mala lučica. 1927. godine na prirodnom sprudu lukobranu, valobranu Matejuške gradi se Gusarov dom, sa spremištem za čamce, prema projektu arhitekta Josipa Kodla; objekt je fizički srušen 1990., nakon što je 1974. bio prodan, te godinama bez namjene napušten i urušen djelovanjem mora. 2009. cijelo područje poznato pod toponimom Matejuška konačno je uređeno, u funkciji lučice PŠRD-a Lubin te kao javni prostor. Prljavi i zapušteni prostor, postao je prostor za okupljanje i izlaske, osobito mladih.

idejna skica Matejuške

„Novi javni prostor s južne, morske, strane formiran je taj novi javni višenamjenski prostor. Tijelo ovog prirodnog rta, ranjeno gradnjama, rušenjima i nebrigom grada, čitavo modelirano u kamenu, nježno je oblikovano na tragu moguće prirodne forme. Cijeli veliki mul je maritimno dizajniran: kao kameni brod svojom provom bordža kroz vjetar, ne suprotstavljajući se valovima(jugu i lebiću), već plovi kroz njih. Nakon bagerskog privremenog betonskih ostataka Gusarovog doma 2002., sami su valovi ovaj krš formirali prema zakonima prirodnih sila, čime su zapravo potvrdili projektom predviđeni oblik! Na geodetskim snimkama postojećeg stanja može se provjeriti kako je na početku gradnje 2008. godine, djelovanje mora oblikovalo ovaj plato vrlo slično idejnom projektu iz 2001., kada su još postojali betonski temeljni zidovi srušenog objekta i kada je ta linija prema moru izgledala dosta drugačije! Novi kameni plato, na mjestu odakle su najkvalitetnije vizure na čitav akvatorija splitske luke, ima čak 1220 četvornih metara površine. Danji život ovog dijela grada odredit će i njegovu pravu vrijednost i ispravnost ovakve odluke. Grad je dobio novu javnu pozornicu šetalište, odmorište, mjesto za ceremonije nastupe klapa i recitale, pučke fešte, natjecanja brodomodelara, vjenčanja(blizu je Sveti Frane), mjesto fotografiranja (s Palačom i Svetim Dujom u pozadini), spuštanje veslačkih čamaca za

Matejuška

gusarov dom

promotivne regate, mjesto za iskrcaj ili ukrcaj s brodice...). Zbog položaja u luci, to je i vidilica, ruža pogleda najvrjednije vizure u širini od 360 stupnjeva na luku odakle su omogućene Rivu, Varoš, Marjan, more Na vrhu tog platoa postavljena je i prava ruža vjetrova, oblikovana u kamenu, s označenim smjerovima strana svijeta i glavnih vjetrova. Podaci su službeni, upravo za položaj Matejuške, ali svatko ima pravo na svoju istinu odakle vjetar puše.“

Matejuška, Edo Šegvić

Matejuška

Pored brojnih starih splitskih kupališta, kao što su ono prvo kod Lazareta i najpoznatije gradskog na Bačvicama, zapravo se skoro čitava obalna linija splitskog poluotoka koristila za kupanje pa tako i Poljud, Lora, Brodarica, Supaval. Na morskom žalu pored crkve Gospe od Spinuta početkom 20. stoljeća i u uvali Baluni, predjelima bliže gradu, bilo je svako ljeto vrlo živo. Osobito su uvale Marjana, i na južnoj i na sjevernoj strani, svakoga ljeta pružale obilje uživanja njihovim posjetiteljima. U ovim predjelima, kroz cijelo 20. stoljeće, postojala je i trajala kupališna sezona.

Marjanska kupališta

Obalno područje južne strane Marjana svojim slikovitim grebenima i uvalama oduvijek je služilo kao javno kupalište otvorenog tipa. Uvala Kašjuni, namijenjena do tada samo kupaćima, prošlog stojeća dobila je lučicu za privez i pristajanje sportskih čamaca. Neko vrijeme postojala je ideja da se tu uredi pristanište „hidrobusa“ koji bi prometovali odvođeci kupaće po cijelom obalnom pojasu Marjana. I ostale uvale u Ježincu Dumovici i Zvončacu pružale su sve pogodnosti za uživanje kupaćima. Još 1928. godine Vicko Krstulović iz Lučca zatražio je dozvolu kod Primorske vlasti za gradnju i otvorenje novoga, velikog kupališta u uvali iza Sustipanskoga groblja. Po Krstulovićevu nacrtu, novo kupalište zahvaćalo bi cijelu uvalu od rta Sustipana, sa zapadne strane groblja do rta Zvončaca. Kupalište je trebalo imati 600 kabina i to po 300 u dva reda. S obiju strana uvale planirano je napraviti po jednu terasu, a kupalište je trebalo imati i ostale objekte neophodne za kupalište.

Brojni kupaći uživali su tijekom 20. stoljeća kupajući se uz sjevernu obalu Marjana od rta do lučice, sklanjajući se od sunca u gustoj šumi borova što nisu imali na kupalištima s južne strane. Omiljena kupališta na toj strani Marjana svakako su bili kupalište Šore i kupalište na Beni.

Marjan nekada _Goran Borčić

Na južnoj strani šireg područja Marjana, zapadno od punte Sustipana smjestila su se redom kupališta: prostor uz bazen Jadrana, Zvončac, Ježinac, „Obojena“ i Kašjuni.

uređenje mula na kupalištu Bene

betonsko kupalište pokraj bazena Jadran

Kašjuni

Obojena

Ježinac

Posljednja dva su sličnog kapaciteta kupača, a zajedničko im je to što imaju uređen kolni pristup i veliki kapacitet parkirnih mjesta. Prema prirodnim osobitostima, ali i popratnim sadržajima, sva ova kupališta privlače različite grupe kupača, od najmlađih do najstarijih. Bene je kupalište u srcu Marjana, na njegovoj sjevernoj strani. Za razliku od kupališta na južnoj strani Marjana ono se nalazi u pješačkoj zoni marjanske šume, a automobilima je zabranjen pristup. Samim time ako se na „Obojenoj“, Kašjunima i Žnjanu u velikom broju kupa populacija starija od 18 godina, Bene je kupalište gdje se u većem broju kupaju djeca i starci koji ne ovise toliko o automobilu.

Žnjan

Danas, upravo veliki kapacitet parkirnih mjesta, kao da daju određenu prednost kupalištima. Upravo zbog toga Žnjan postaje splitsko najposjećenije kupalište. Tri najbitnije karakteristike Žnjana kao javnog prostora su plaža, parking i kafić kao ugostiteljski sadržaj. Žnjanski plato je jedan veliki, urbanistički nedefiniran prostor. Ljeti pretrpan automobilima i kupačima, a broj neuglednih kafića iz godine u godinu samo raste. Ali, bez obzira koliko urbanistički bio nesređen, on i dalje privlači veliki broj korisnika.

Žnjan

Žnjan

2.3. NOĆNI KLUBOVI, ZABAVA, PROSTORI JAVNOG OKUPLJANJA VEZANO UZ PROSTORE BAZENA-DANAS

O' Hara

Na lokaciji punte Zenta se nalazi poznati noćni klub O' Hara, bivši Shakespeare, koji svojim programom privlači veliku količinu ljudi tijekom ljetnih ali i zimskih mjeseci. Mjesto je održavanja raznih koncerata. Raspolaže i velikim parkirnim prostorom koji se ljeti često koristi kao mjesto za „open air“ koncerte s kapacitetom do 3 tisuće posjetitelja. Mjesto gdje su se sastajali brojni ljudi i upoznali brojni ljubavni parovi. Mjesto koje ima duboku sentimentalnu važnost grada Splita od strane starijih generacija. Još uvijek postoje nostalgičari koji s ovom lokacijom dijele brojne uspomene. Bilo da su se u svome djetinjstvu igrali u kolu, okupali na morskim hridima, na morskome bazenu ili pak na novosagrađenom olimpijskom otvorenom bazenu.

noćni klub O Hara

Hamingway , Vanilla

Hamingway je noćni klub koji se nalazi u morskj uvali u Spinutu, pokraj morskog bazena plivačkog kluba Mornar. Vanilla klub također se nalazi u Spinutu, ali kao dio Sportskog rekreacijskog centra „bazena Poljud“ .

noćni klub Vanilla

Sva tri navedena kluba imaju unutarnji i vanjski prostor koji se koriste ovisno o vremenskim prilikama, godišnjem dobu i broju posjetitelja. Vanjska terasa klubova ili mogućnost korištenja vanjskog prostora imaju bitnu ulogu u njegovu cjelogodišnjem korištenju, pogotovo u vrućim ljetnim mjesecima.

terasa noćnog kluba Hamingway

3. ZAKLJUČAK

Split ima dugu tradiciju javnih kupališta koja uz popratne - sportske, rekreacijske, zabavne, kulturne sadržaje čine veoma važne gradske prostore koji funkcioniraju kroz čitavu godinu, od kojih su neki specifični po raznovrsnosti korištenja i mogućnosti.

Iz primjera splitskih kupališta vidi se da plaže, da bi bile posjećene i popularne, ne trebaju strogo biti šljunčane sa ležaljka i suncobranima. Bačvice su od samih početaka funkcionirale s *muletima* postavljenim u plićaku koji su služili i kao šetnica i kao sunčalište. Bilo kakav element postavljen u moru može poslužiti u svrhu privlačenja ljudi. To može biti najobičnija platforma postavljena na stupovima kao što je ne tako davno i bila na Bačvicama. To mogu biti plutajući trampolini za djecu, plutajuće platforme koje se brzo i jednostavno mogu postaviti i ukloniti. Zatim postavljanje vaterpolskog terena kao što danas imamo primjer na Kašjunima. Plutajuća pozornica. Sve su to elementi koji mogu biti sastavni dio kupališta, ujedno ga obogatiti, a jednom riječju ih možemo nazvati „urbanim atraktorima“.

Prisutna je i generacijska razlika korisnika ovisno o kupalištu, vezano za pristupačnost, vrstu obale, određeno doba dana i godine. Na primjer, Žnjan kao najveća splitska plaža s velikim kapacitetom parkirališta više privlači vozače odnosno 18+ korisnike. Dok Bene koje se nalaze u park šumi Marjan, unutar pješačke zone, češće koriste djeca i starije osobe koje nisu ovisni o automobilu. Također prostor kavala na zapadnom dijelu Bačvica češće posjećuju tinejdžeri želji. Kupalište na Zenti, bez obzira što se nalazi u neatraktivnom okruženju automobila i što je obalna linija sastavljena od kamenih blokova, privlači određenu količinu starije populacije koja se i dalje kupa na tom mjestu.

Vidljiva je atraktivnost kupališta koje prostoru daje prisustvo bazena. Iako su bazeni na Zenti i na Sustipanu isključivo sportskog karaktera, njihova prisutnost djeluje kao urbani atraktor i okuplja ljude na kupališta pokraj.

Također, kupališta 20.og stoljeća imala su veći standard nego današnja. Popratni kupališni sadržaji bili su namijenjeni isključivo u svrhu kupača, sa velikim brojem kabina, prostorom za sunčanje i prostorom zasjenjenja, za razliku od danas gdje su takvi sadržaji zamijenjeni ugostiteljskim. Kupališta su bila potpuno javna bez

mogućih koncesija na koje nailazimo danas. Razvojem obalne liniju Splita, uz plaže i bazene, formira se cijeli niz javnih sportsko-rekreacijskih, ugostiteljskih sadržaja. A razvojem takvih sadržaja obala postaje javni prostor pun života.

Punta Zenta je spoj raznih načina korištenja i sadržaja pa je tim i vrlo značajna. S obzirom na svoj smještaj i prostorne mogućnosti može udomiti veliku količinu ljudi, sadržaja i događanja, a time postaje jedna od važnih lokacija grada Splita.

1. Literatura/izvori

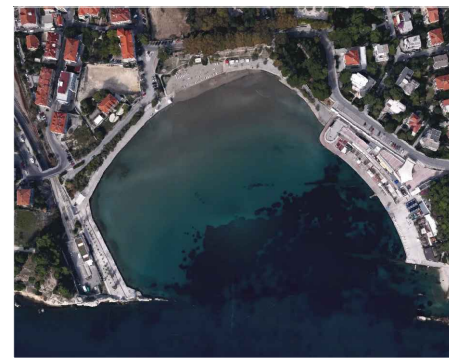
- Split-arhitektura 20. stoljeća, vodič, urednik Darovan Tušek
- Marjan nekada, Goran Borčić
- Izgradnja Splita između svjetskih ratova, Stanko Piplović
- Edo Šegvić, Matejuška
- Izgradnja Splita 1944-1969, Muljačić
- Urbs 6
- Urbs 8
- Urbs 59_60
- <http://www.vkmornar-brodospas.hr/povijest.php>
- <http://narodni.net/povijesna-splitska-kupalista/>
- http://www.gkmm.hr/mladen_cukrov-100_godina_od_prvog_plivackog_natjecanja_na_bacvicama.html
- <http://psd-zenta.hr/drustvo/povijest-drustva/>
- <http://hr.wikipedia.org/wiki/Firule>
- <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1165327&page=8>

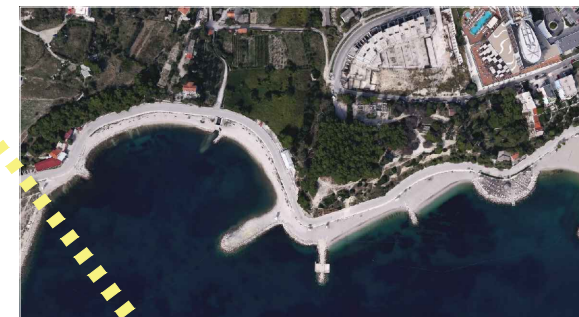
LOKACIJA

uvala Bačvice

uvala Trstenik

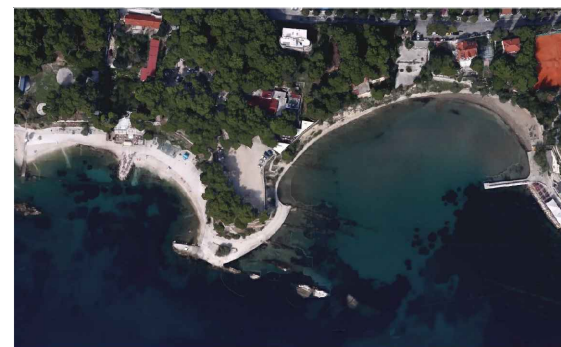
žnjanski plato

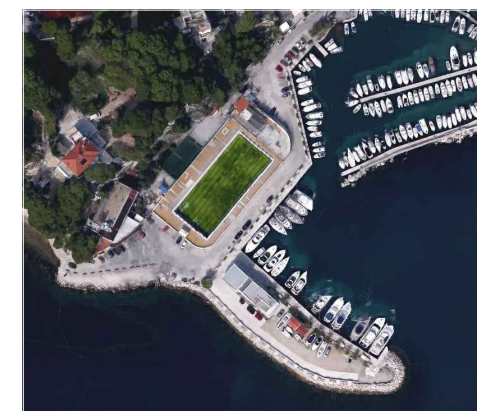
gradska luka

uvala Firule

punta Zenta

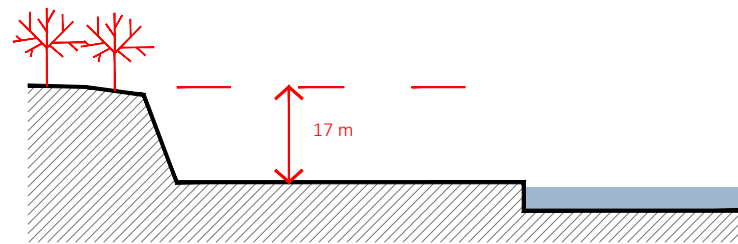

1_Odvajanje pješaka od prometa

2_Ograničenje visine

3_Čuvanje pogleda 360

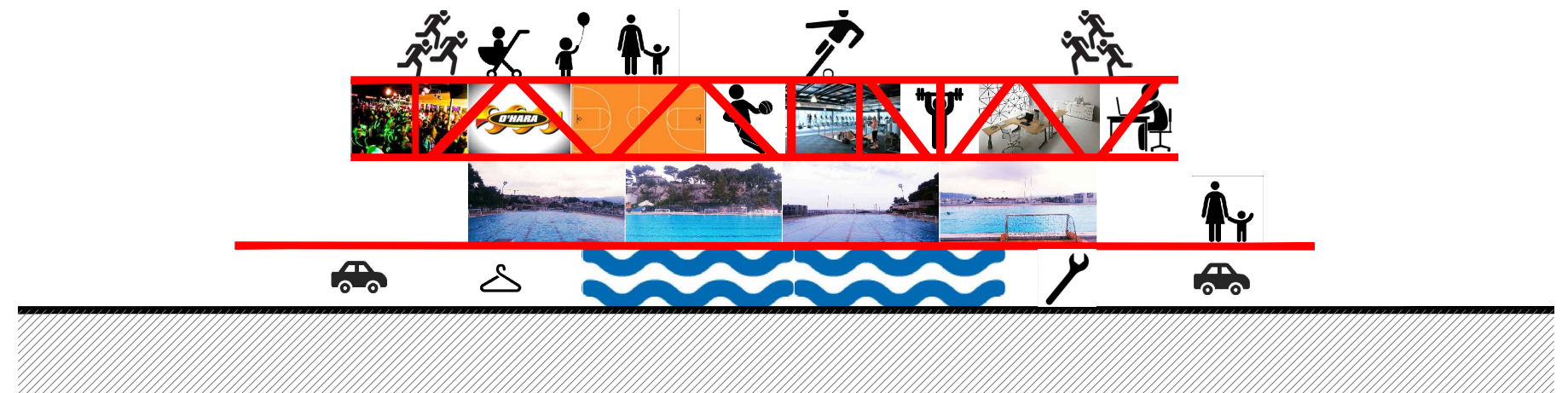
4_Dijagram presjeka

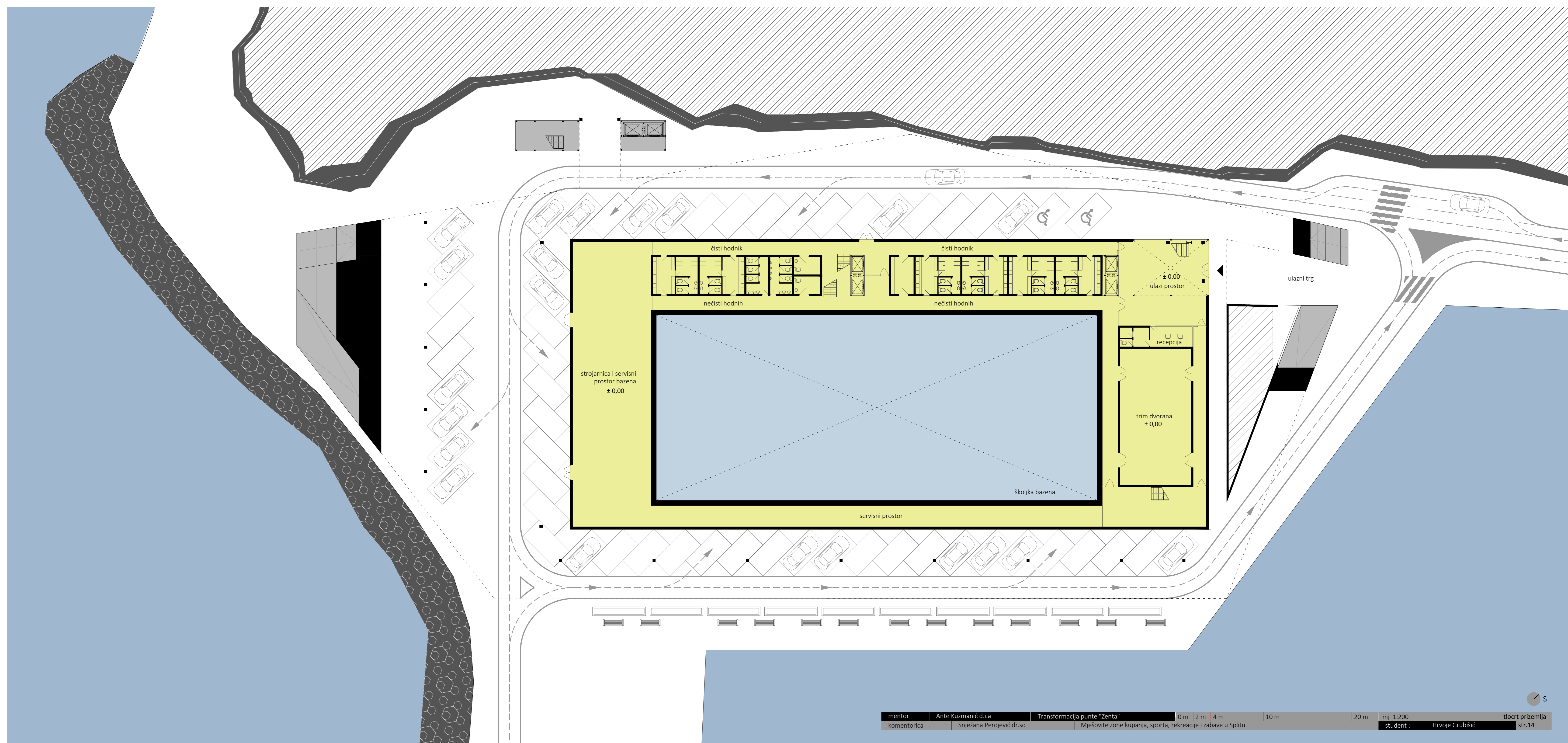
SADRŽAJI

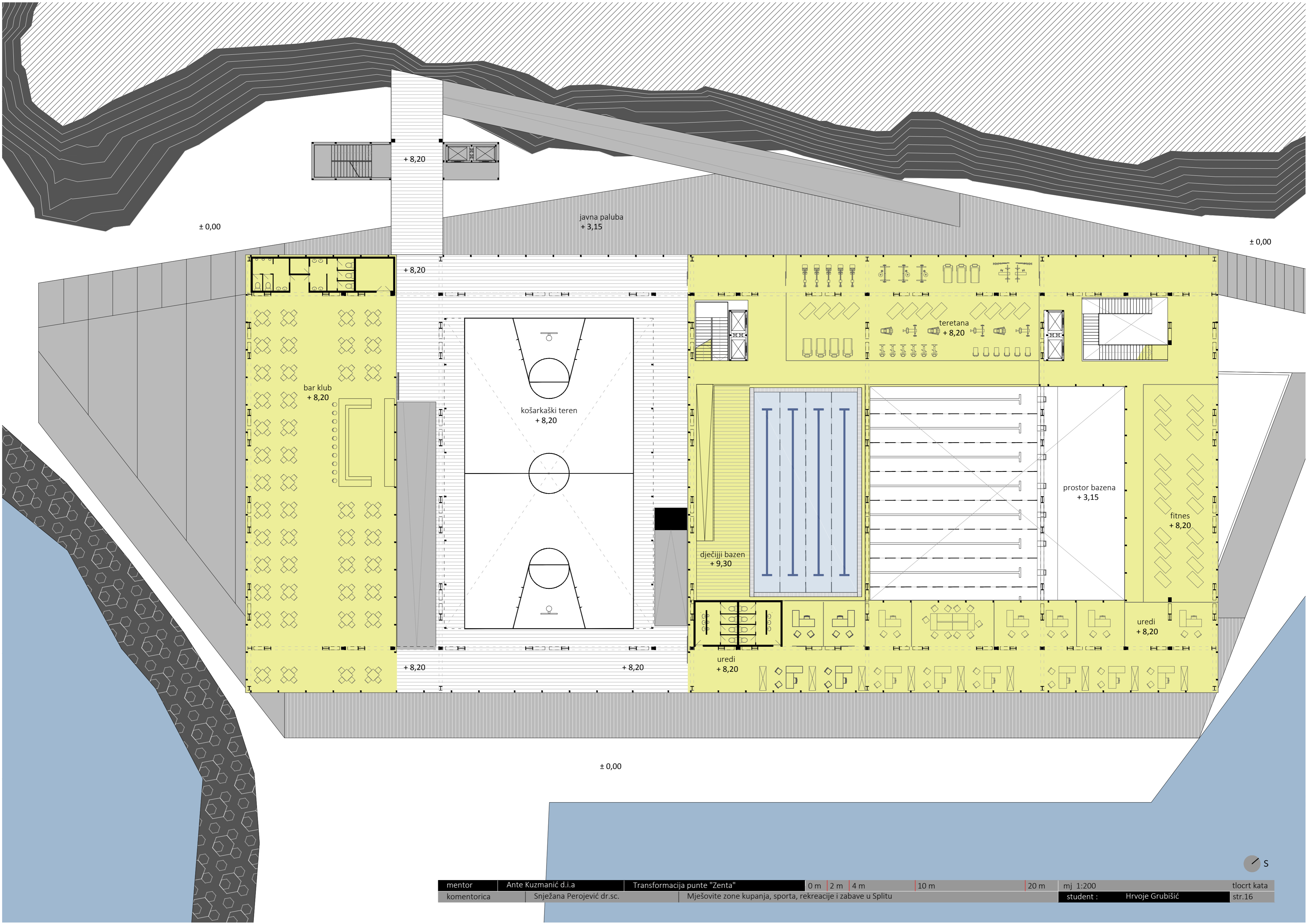
- VATERPOLO
- PLIVANJE
- TERETANA
- FITNES
- KOŠARKA
- CAGEBALL
- OHARA
- URED
- PLAŽA
- GARAŽA
- ŠETNICA

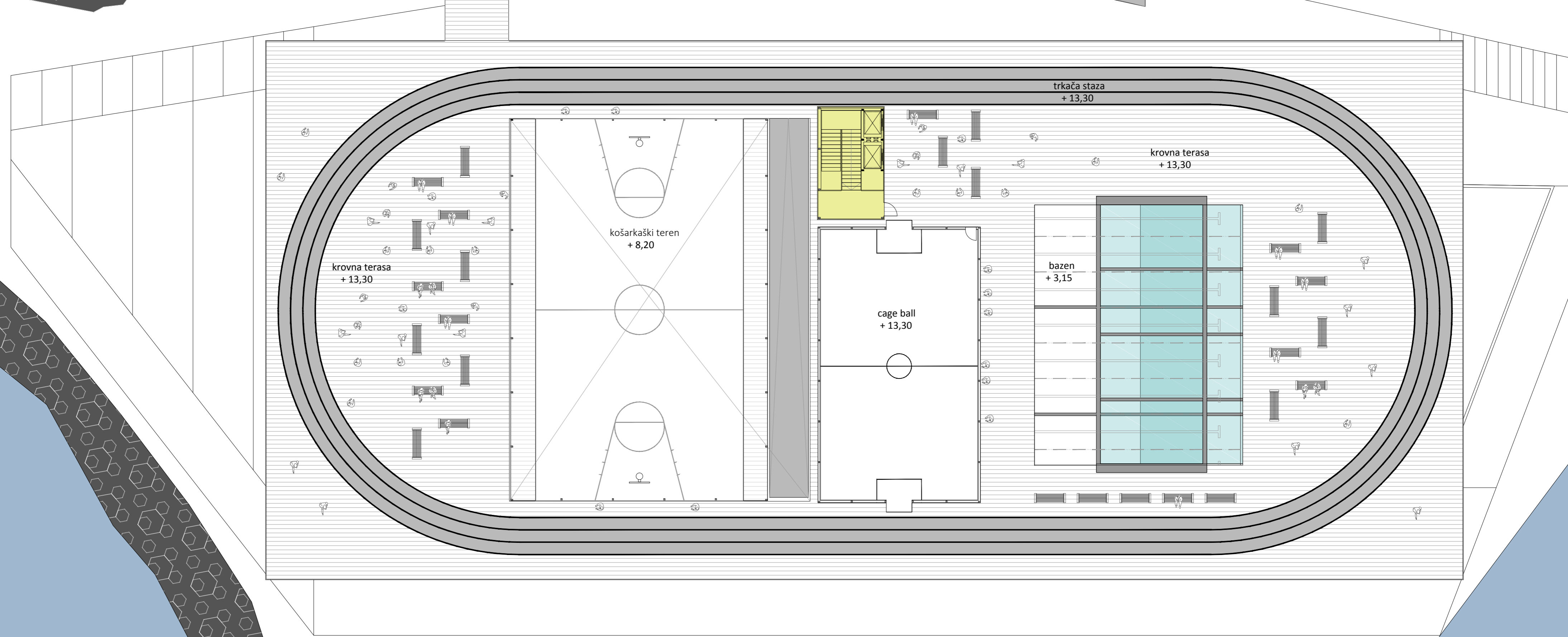
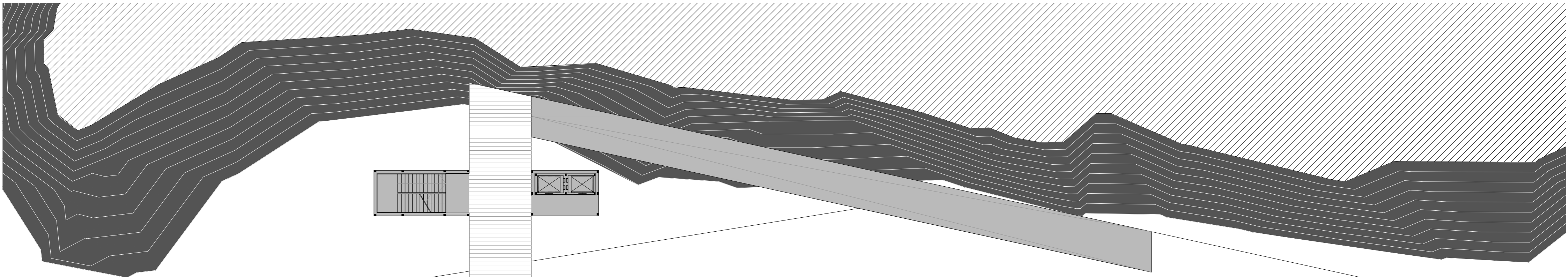
5_Kolaž organizacije sadržaja

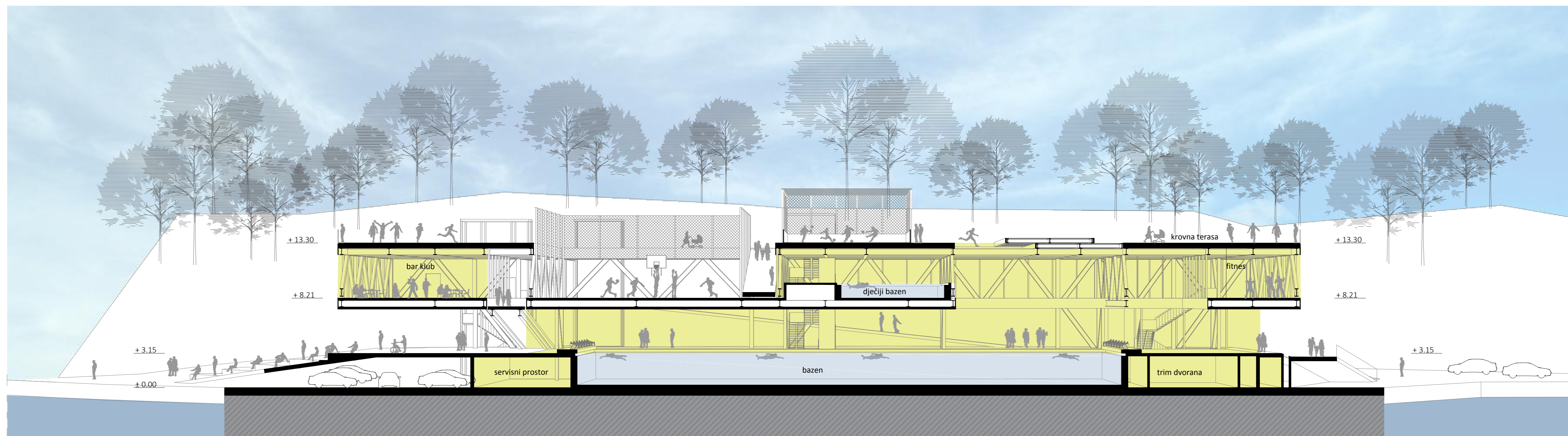

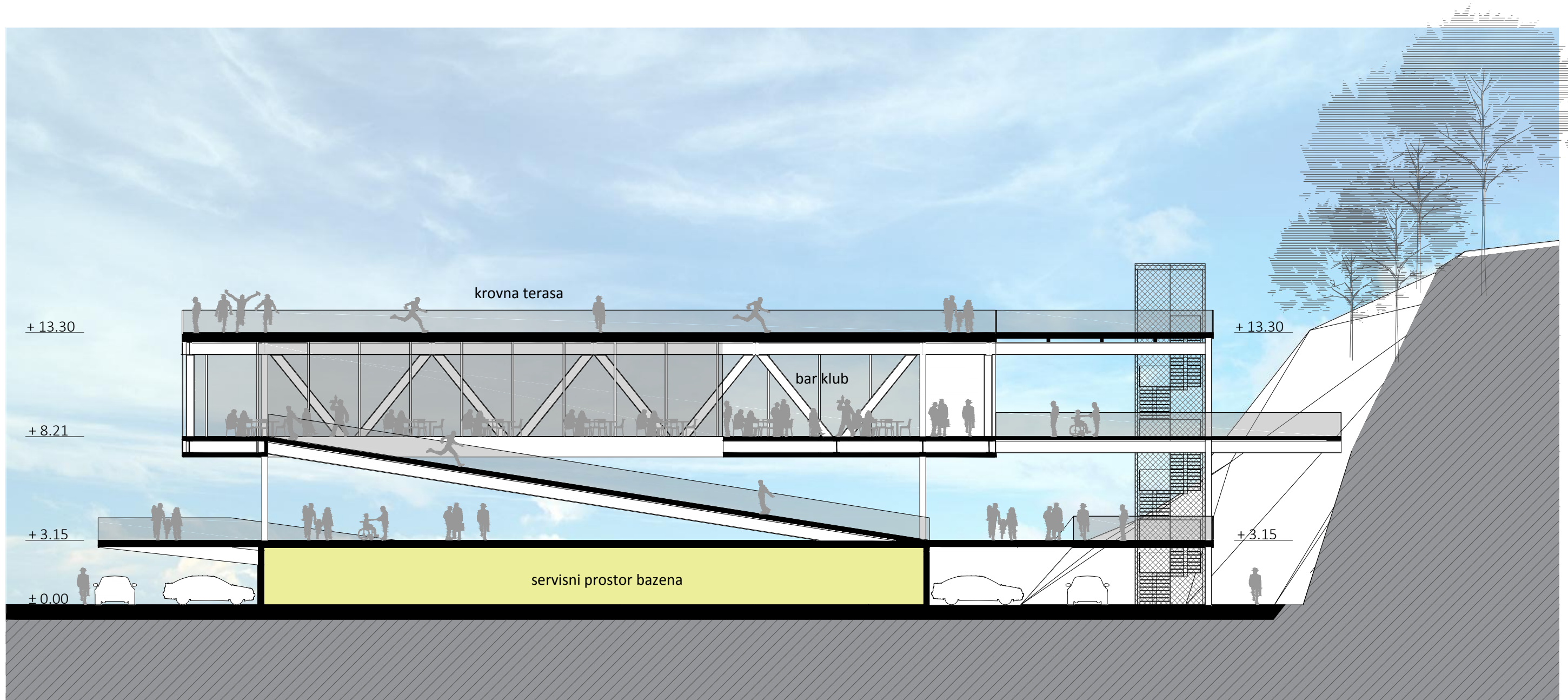

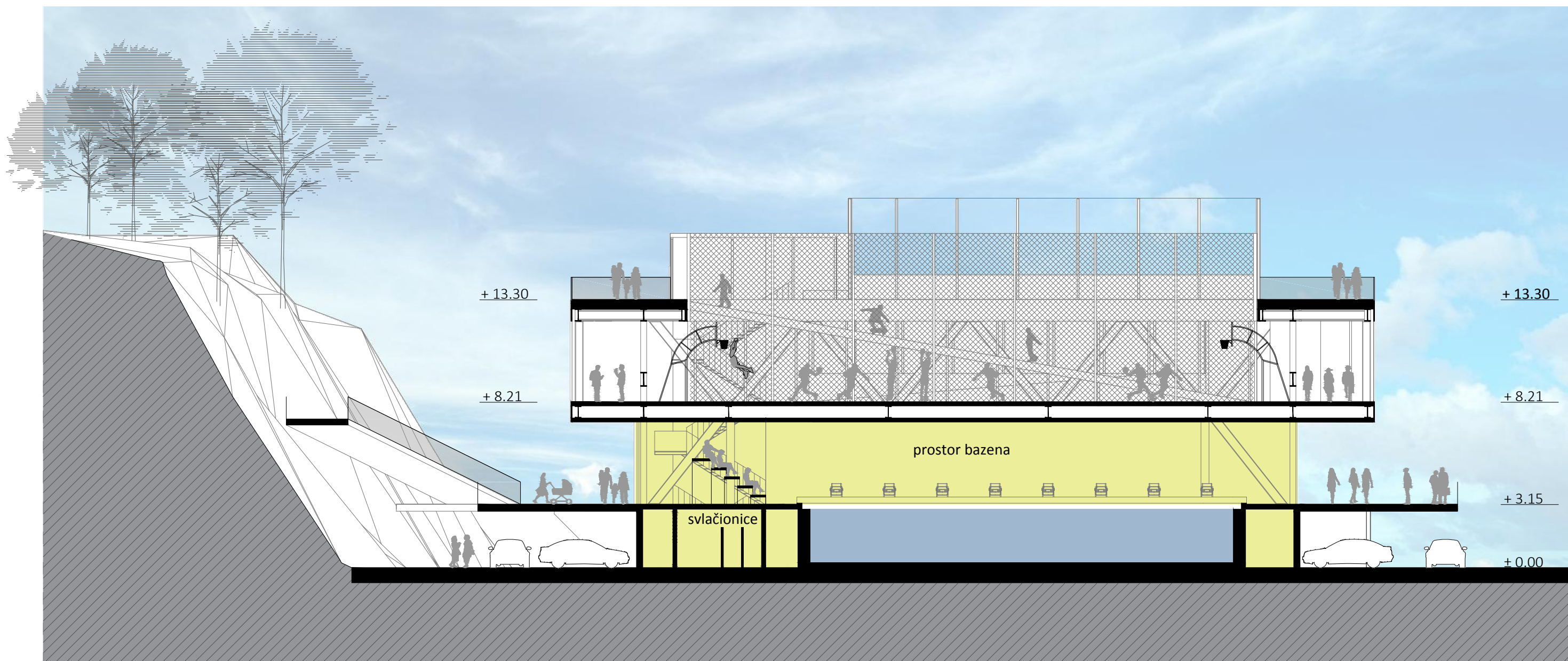

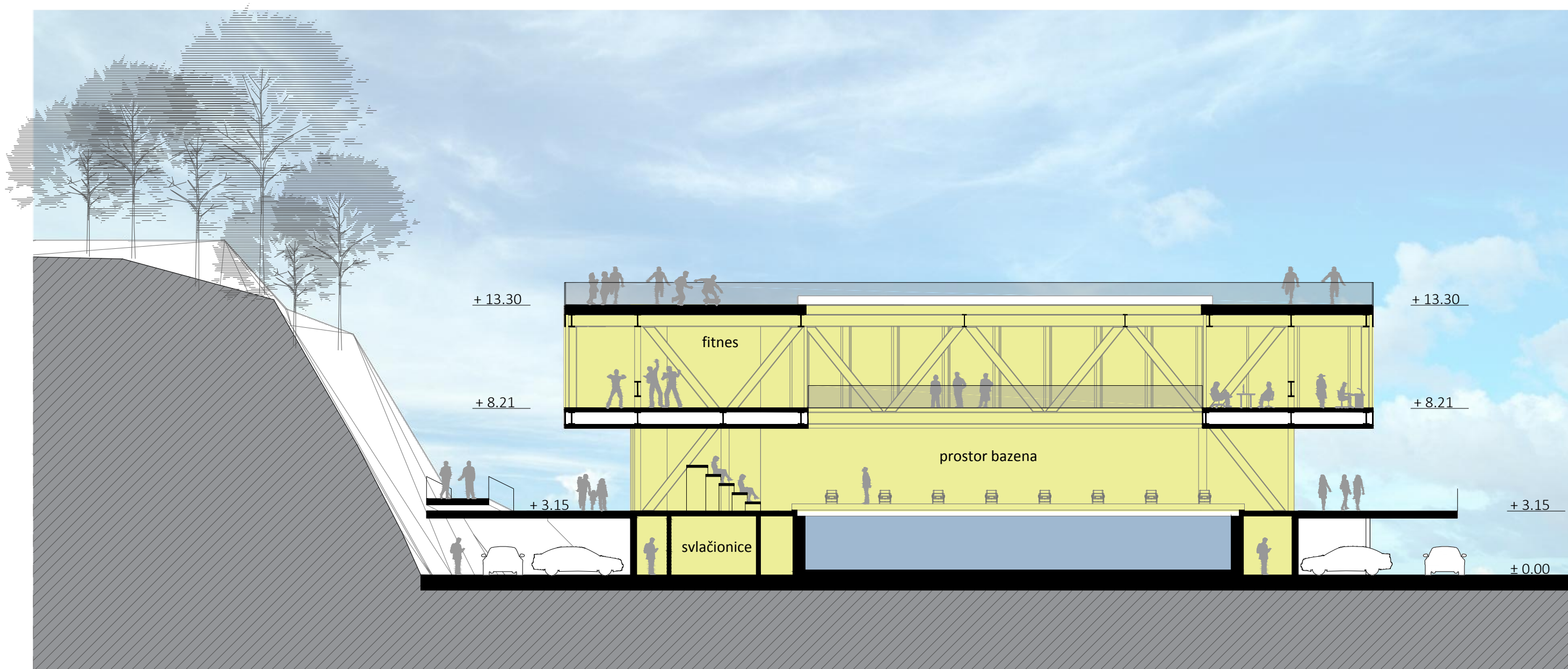

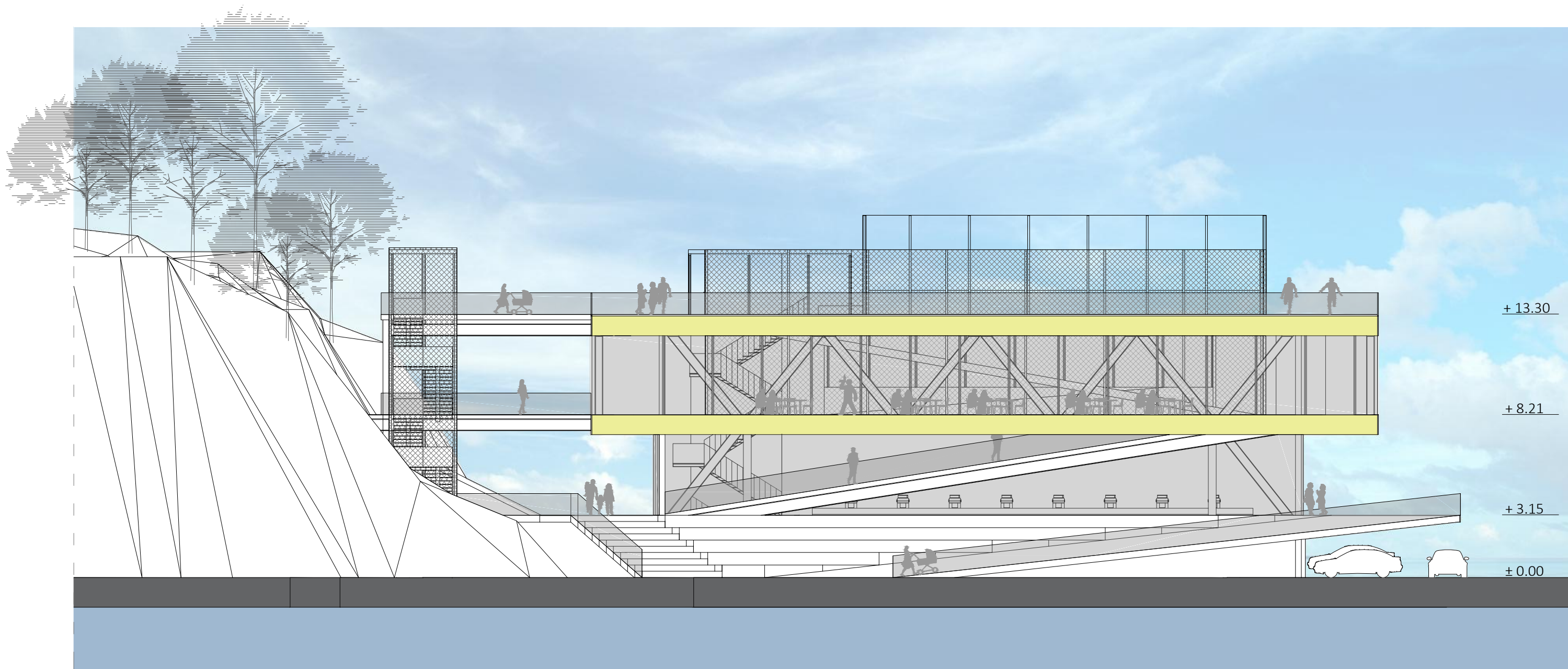

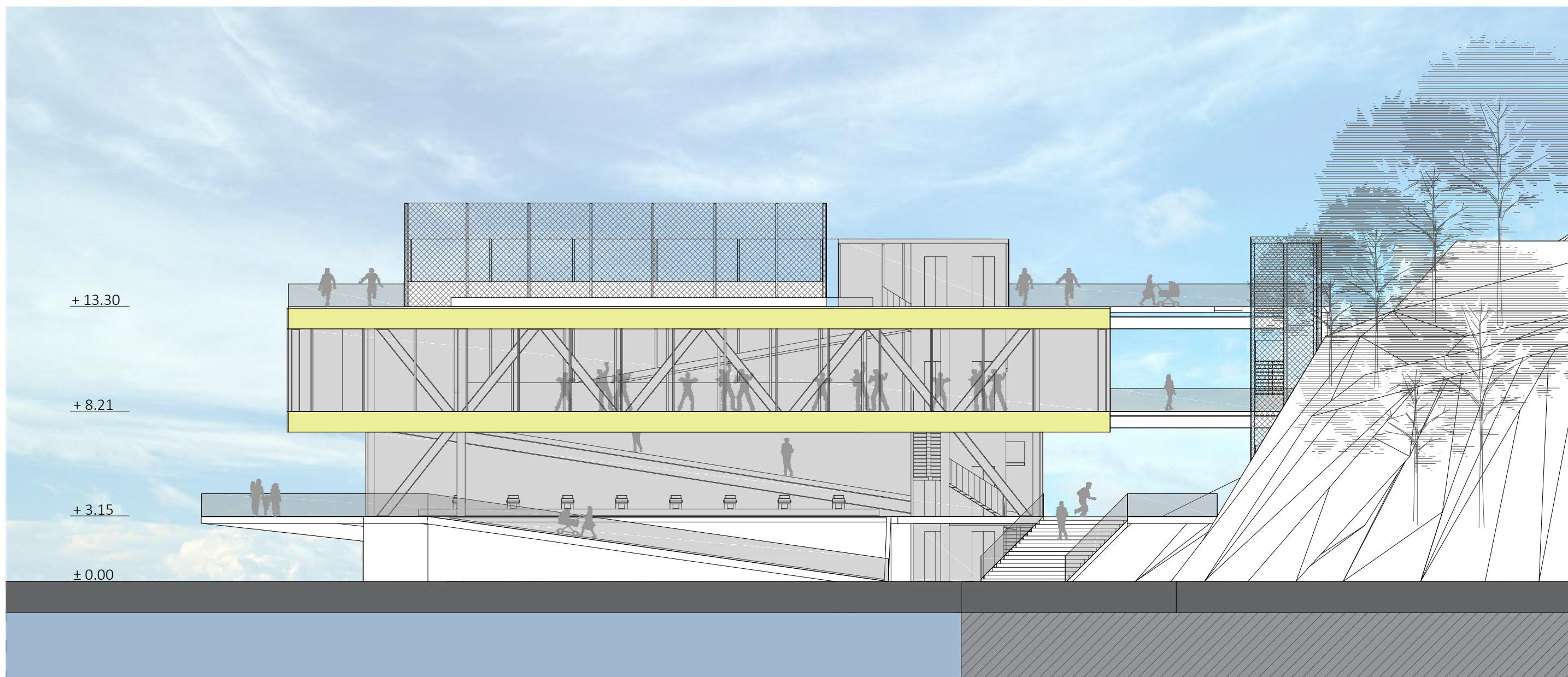
mentor	Ante Kuzmanić d.i.a.	Transformacija punte "Zenta"	0 m	2 m	4 m	10 m	20 m	mj 1:200	presjek 1-1
komentorica	Snežana Perojević dr.sc.	Mješovite zone kupanja, sporta, rekreacije i zabave u Splitu						student	str. 18
								Pirvoje Grubišić	

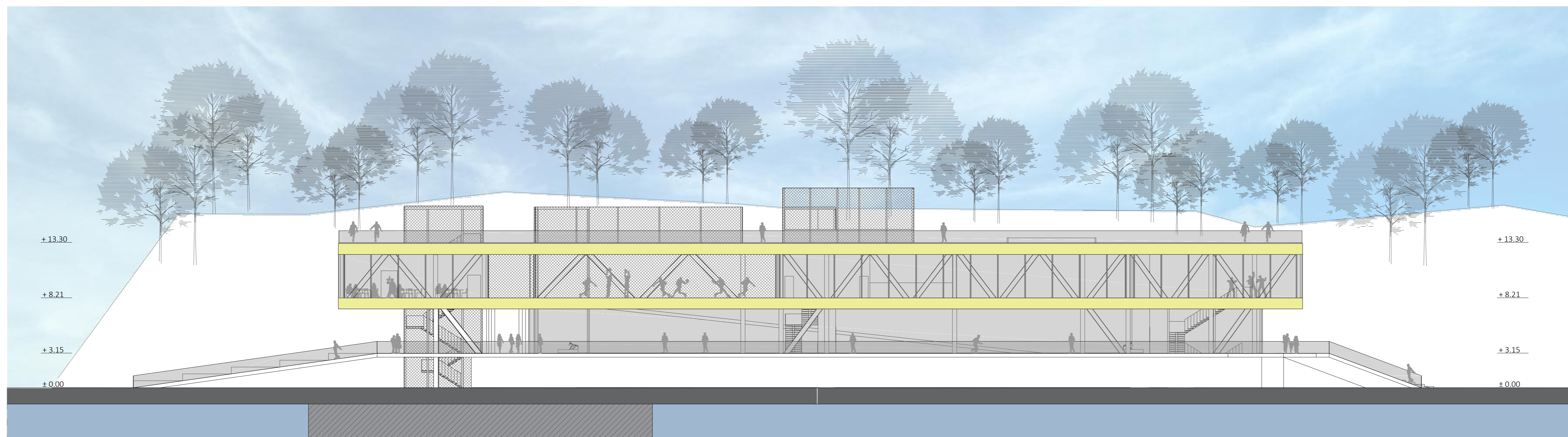

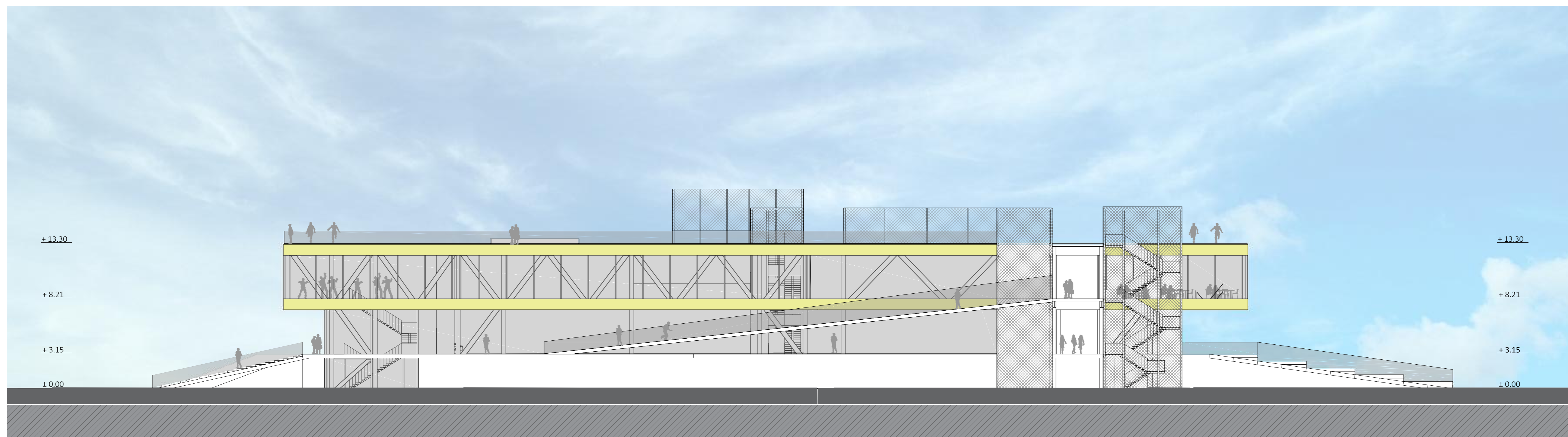

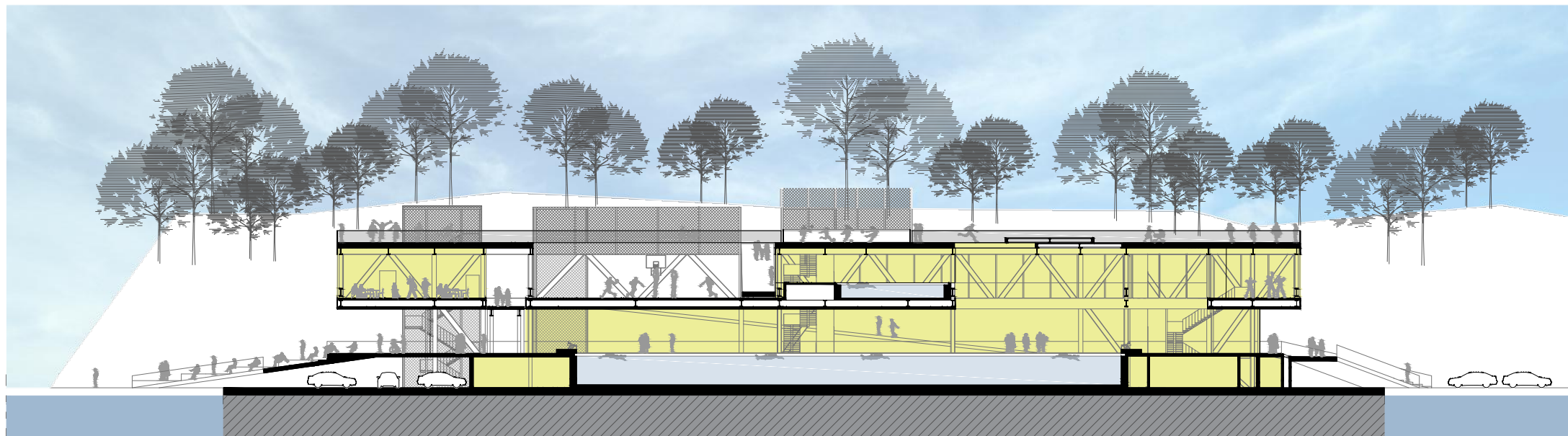

mentor	Ante Kuzmanić d.i.a.	Transformacija punte "Zenta"	0 m	2 m	4 m	10 m	20 m	mj 1:200	fasada jugo - zapad
komentorica	Snežana Perojević dr.sc.	Mješovite zone kupanja, sporta, rekreacije i zabave u Splitu						student	Pirvoje Grubišić

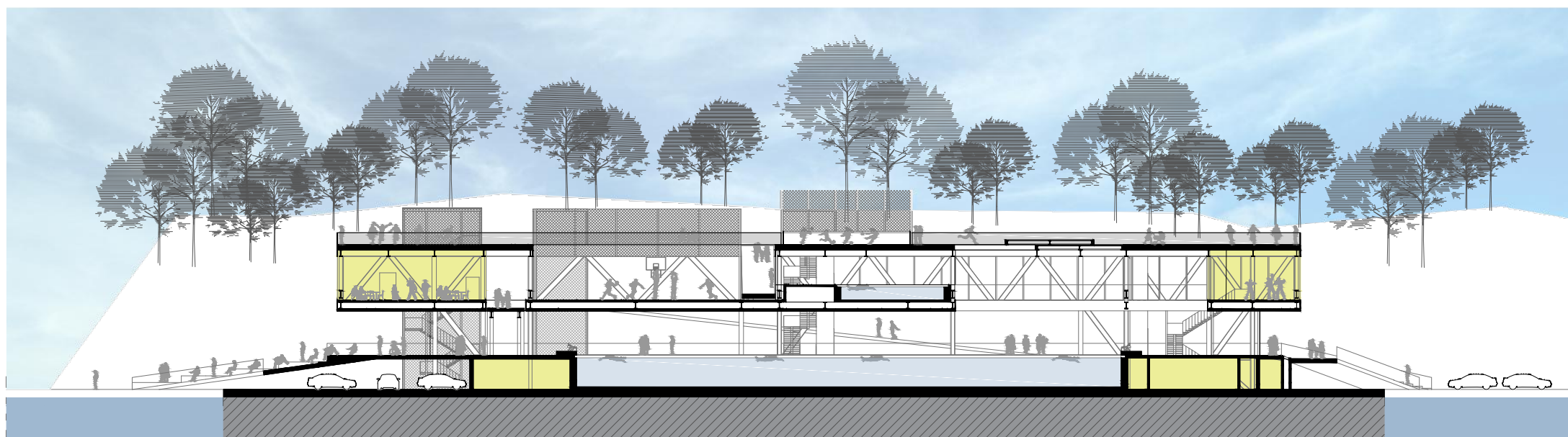

mentor	Ante Kuzmanić d.i.a.	Transformacija punte "Zenta"	0 m	2 m	4 m	10 m	20 m	mj 1:200	fasada sjevero - istok
komentorica	Snežana Perojević dr.sc.	Mješovite zone kupanja, sporta, rekreacije i zabave u Splitu						student	Pirvoje Grubišić

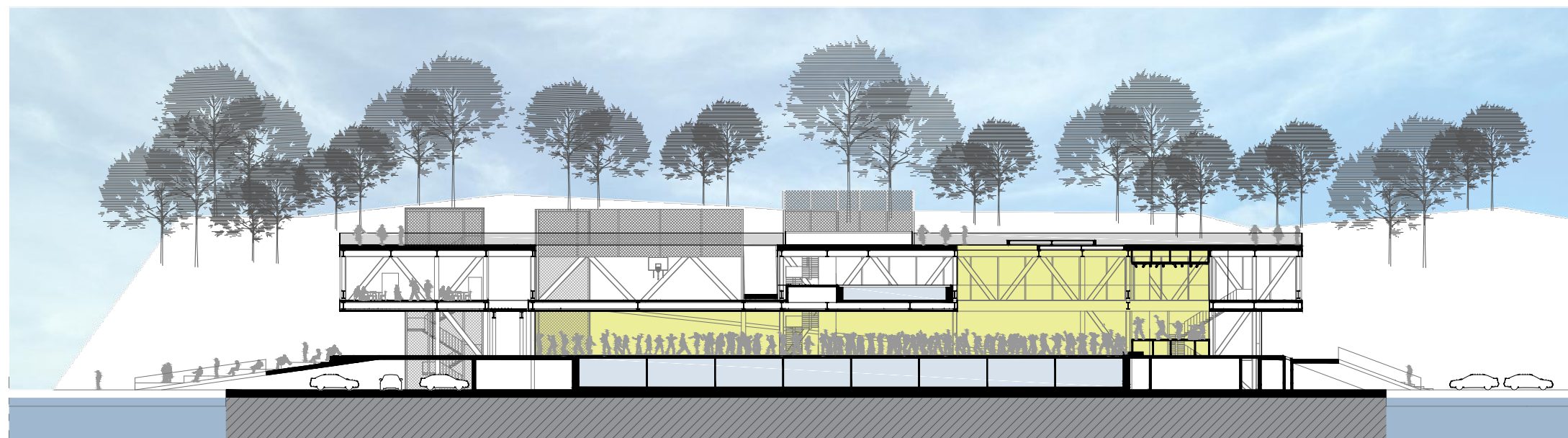
Zimski uvjeti

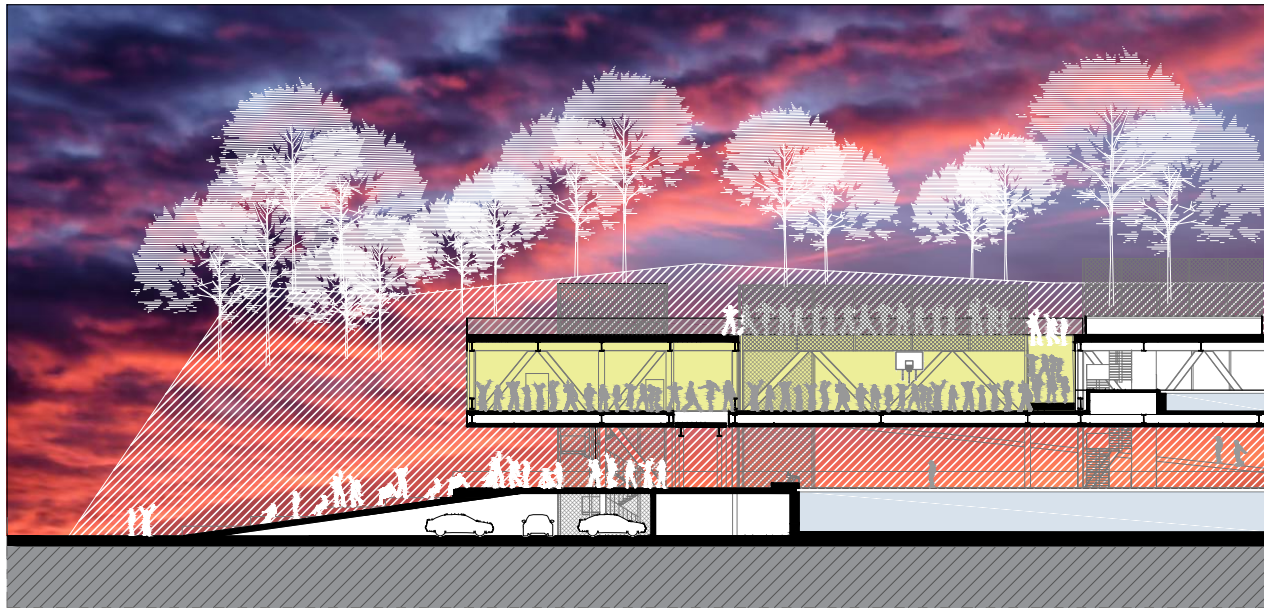
Ljetni uvjeti

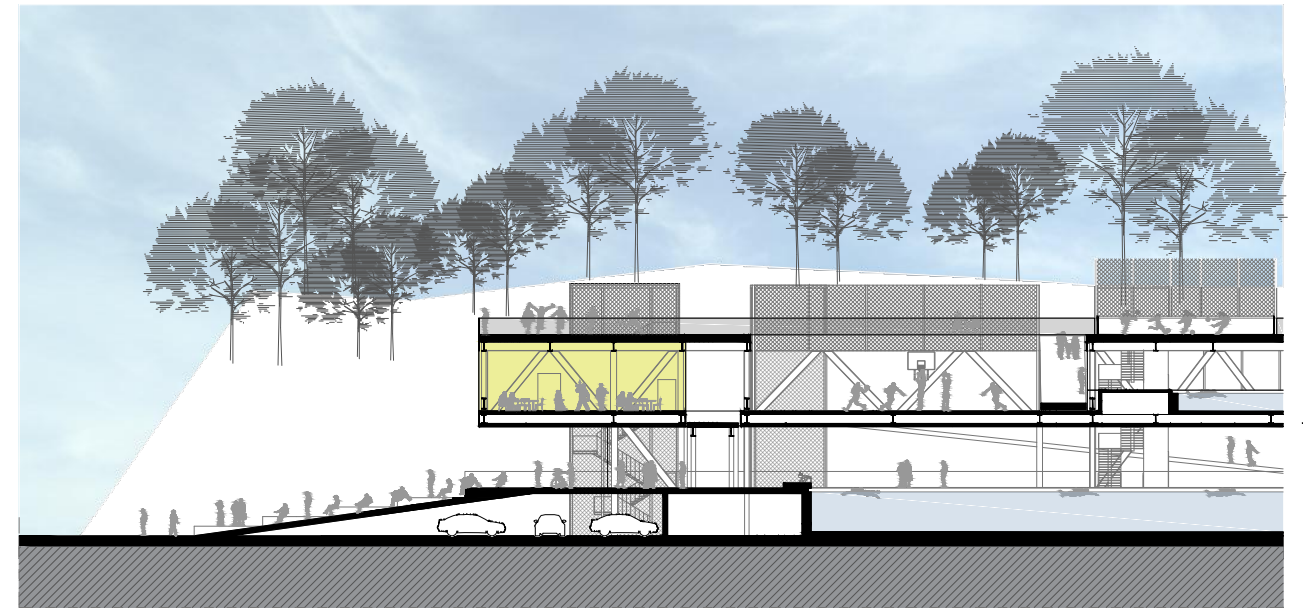
Koncerti

basket - terasa O Hare

O Hara caffe bar

O Hara koncert na otvorenom

O Hara noćni klub

